

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa [...] Bank S.A. w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 23 kwietnia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 15 maja 2014 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 15 maja 2014 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 26 lutego 2013 r., w ten sposób, że uchylił punkt II decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 12 listopada 2010 r. W pozostałej części Sąd drugiej instancji oddalił apelację [...] Bank S.A. (powód) od wyroku Sądu Okręgowego. W punkcie II decyzji Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów stosowanie postanowienia wzorca umowy w brzmieniu „Opłata za obsługę nieterminowej spłaty – 39 zł”, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Utrzymując decyzję

Prezesa Urzędu w części dotyczącej kary w niezmienionej postaci Sąd Apelacyjny stwierdził, że kara nałożona w decyzji jest jedną karą pieniężną za naruszenie zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez jedno zachowanie powoda, a nie karą za różne praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów przypisane powodowi.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na oczywistą zasadność skargi. Zasadności tej upatruje w obciążeniu powoda karą pieniężną, która w części odnoszącej się do praktyki opisanej w pkt II sentencji decyzji jest karą za czyn, którego powód się nie dopuścił.

Prezes Urzędu w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania. W wydanej w niniejszej sprawie decyzji oceniano jedno działanie polegające na tym, że powód automatycznie pobierał opłaty za obsługę nieterminowych spłat kwot minimalnych w związku z zawartymi umowami o karty kredytowe, nawet w sytuacji gdy nie podejmował działań uzasadniających naliczenie takich opłat. Podstawę do naliczenia tych opłat stanowiło postanowienie wzorca umowy o treści „Opłata za obsługę nieterminowej spłaty – 39 zł”. W decyzji wymierzono powodowi karę za jeden czyn, który został zakwalifikowany jako spełniający przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania, ponieważ nie jest oczywiście uzasadniona.

Zasadności skargi powód upatruje w dokonaniu przez Sąd drugiej instancji zmiany decyzji Prezesa Urzędu w części dotyczącej kwalifikacji jego zachowania jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów przy utrzymaniu wysokości kary pieniężnej wymierzonej w decyzji.

Argumentacja powoda ma swoje oparcie w niekonsekwencji organu ochrony konsumentów, w którego praktyce sentencje decyzji w sprawach praktyk

naruszających zbiorowe interesy konsumentów formułowane są w zróżnicowany sposób w sprawach, w których przedsiębiorcy zarzuca się naruszenie zbiorowych interesów konsumentów przez jedno zachowanie, które kwalifikowane jest jako bezprawne na podstawie różnych przepisów obowiązującego prawa. W wydanej w niniejszej sprawie decyzji Prezesa Urzędu w punkcie I uznano za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zachowanie powoda polegające na automatycznym pobieraniu opłat za obsługę nieterminowych spłat kwot minimalnych w związku z zawartymi umowami o karty kredytowe, nawet w sytuacji gdy powód nie podejmował działań, które uzasadniałyby naliczanie takich opłat. Natomiast w punkcie II za praktykę uznano stosowanie postanowienia wzorca umów o treści „Opłata za obsługę nieterminowej spłaty – 39 zł”. W punkcie I decyzji jako podstawę bezprawności zachowania powoda podano art. 3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, zaś w punkcie II naruszenie art. 479⁴³ k.p.c. Natomiast w punkcie IV decyzji nałożono na powoda karę pieniężną z tytułu naruszenia zakazu o którym mowa w art. 24 ust. 1 uokik w zakresie opisanym w punkcie I i II sentencji decyzji w wysokości 1.959.044 zł. Z kolei uzasadniając nałożenie jednej kary pieniężnej mimo wyodrębnienia w punktach I i II przypisanej powodowi praktyki, Prezes Urzędu wyjaśnił, że „mimo różnicy w klasyfikowaniu stosowanych praktyk to ze względu na tożsame niekorzystne dla konsumentów skutki ich stosowania nałożona została jedna kara pieniężna”.

Wynikająca z konstrukcji sentencji decyzji, a dodatkowo treści jej uzasadnienia, niekonsekwencja organu ochrony konsumentów stanowiła dla powoda asumpt do przyjęcia założenia, zgodnie z którym został ukarany za stosowanie dwóch praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W konsekwencji, uchylenie punktu II decyzji Prezesa Urzędu powinno znaleźć odzwierciedlenie w zmianie treści punktu IV decyzji poprzez zmianę wysokości nałożonej kary.

Sąd Najwyższy uznaje jednak, dzielając pogląd Sądu drugiej instancji, że w niniejszej sprawie powód został ukarany na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik za naruszenie zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (co wynika wprost z treści punktu IV sentencji decyzji). Zakaz ten został naruszony przez powoda przez zachowanie polegające na automatycznym pobieraniu opłaty

za obsługę nieterminowych spłat kwot minimalnych w związku z zawartymi umowami o karty kredytowe, mimo iż powód nie podejmował działań uzasadniających naliczanie takich opłat. W decyzji Prezesa Urzędu niepotrzebnie rozdzielono to zachowanie powoda w dwóch punktach, w zależności od przypisanej powodowi podstawy prawnej bezprawności jego zachowania. Jest to jednak nadal ta sama praktyka naruszająca w taki sam sposób zbiorowe interesy konsumentów. Dlatego usunięcie jednej z podstaw bezprawności nie pociąga za sobą automatycznie konieczności zredukowania kary pieniężnej, wymierzonej w decyzji w sposób łączny za jedno naruszenie zakazu z art. 24 ust. 1 uokik. Skarga kasacyjna powoda byłaby natomiast zasadna, gdyby przyjęć niepodzielany przez Sąd Najwyższy pogląd, zgodnie z którym art. 24 ust. 2 uokik samoistnie rozstrzyga o kwalifikacji zachowań przedsiębiorcy jako bezprawnych. Wówczas przypisanie powodowi praktyki z art. 24 ust. 2 pkt 1 oraz pkt 3 uokik oznaczałoby, że dopuścił się dwóch różnych czynów.

Sąd Najwyższy stwierdza także, w sprawach z zakresu ochrony konsumentów nie znajduje bezpośredniego zastosowania orzecznictwo w sprawach regulacyjnych, dotyczące analogicznego problemu do występującego w niniejszej sprawie. W odróżnieniu od ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przepisy Prawa telekomunikacyjnego i Prawa energetycznego zawierające normy sankcjonujące typizują konkretne zachowania przedsiębiorców, które podlegają karze pieniężnej. Dlatego w sprawach z zakresu Prawa telekomunikacyjnego i Prawa energetycznego stwierdzenie w toku postępowania odwoławczego, że przedsiębiorca nie dopuścił się jednego z zarzucanych mu w decyzji czynów, skutkuje koniecznością rozstrzygnięcia przez Sąd o wysokości kary pieniężnej za potwierdzone naruszenie prawa, w sytuacji gdy w decyzji wymierzono karę łączną na podstawie tego samego zachowania za dwa różne czyny sankcjonowane na podstawie różnych przepisów.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.